

Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna
w Słupsku

**Wymagania sanitarno-higieniczne jakie powinny być
spełnione przy otwieraniu nowego zakładu
fryzjerskiego, kosmetycznego, tatuażu
i odnowy biologicznej.**

Terminologia

Zakłady fryzjerskie

zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania włosów

Zakłady kosmetyczne

zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania ciała.

Zakłady tatuażu

zakłady świadczące usługi polegające na wprowadzeniu barwników do skóry lub śluzówek.

Zakłady odnowy biologicznej

zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naświetlanie, opalanie, masaż, oddziaływanie suchym lub wilgotnym, gorącym powietrzem oraz zabiegi relaksujące.

Podstawy prawne

Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r., poz. 1657 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz.U. z 2020 r. poz. 24);

Ustawa z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111);

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1255);

Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz. U. 2018 poz. 275).;

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. nr 169 poz. 1650 z późn. zm.) - w zakresie zapewnienia wymagań w odniesieniu do pracowników w rozumieniu Kodeksu Pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, z późn. zm.),

Rozpoczęcie działalności usługowej w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej

Dostosowanie lokalu użytkowego do wytycznych zawartych w rozporządzeniu ministra infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225), które określa m.in. wysokość pomieszczeń, oświetlenie, rodzaj wentylacji.

Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego polega na sprawdzeniu dokumentacji projektowej i przeanalizowaniu zaplanowanych rozwiązań w aspekcie zgodności z zapisami prawa mającymi wpływ na stan sanitarno-higieniczny obiektu oraz możliwości wystąpienia w zrealizowanym na podstawie przedmiotowego projektu obiekcie zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.

Państwowa Inspekcja Sanitarna dokonuje uzgodnień wyłącznie na wniosek zainteresowanych.

Przepisy prawa nie przewidują obowiązku zgłoszenia samego rozpoczęcia ww. działalności, jednakże stanowisko organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej może być wymagane przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawa budowlanego (Dz. U. z 2023 r. poz. 682, z późn. zm.), na etapie zmiany sposobu użytkowania (art. 71) lub w przypadku konieczności uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego (art. 56). Ponadto, może być konieczne uzyskanie zgód bądź opinii dotyczących odstępstwa od warunków technicznych, czy bezpieczeństwa i higieny pracy, wydawanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla wojewódzkiego i powiatowego.

Dodatkowo przedsiębiorca może uzyskać opinię o spełnieniu wymagań sanitarnych, w którym rozpoczyna się działalność.

Brak obowiązku zgłoszenia rozpoczęcia ww. działalności Organom Inspekcji Sanitarnej nie wyklucza bieżących kontroli w zakresie spełnienia warunków sanitarno – higienicznych w obiekcie.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierają opłaty za wykonane czynności związane z nadzorem sanitarnym na podstawie art. 36 ww. ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Rozpoczęcie działalności usługowej w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej

Badania lekarskie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r., poz. 1657 z późn. zm.) osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby, podlegają obowiązkowym badaniom sanitarno-epidemiologicznym.

Aktualne orzeczenie (zaświadczenie wydane przez lekarza medycyny pracy) do celów sanitarno-epidemiologicznych stwierdzające zdolność do wykonywania pracy.

Zakres i rodzaj wymaganych badań określa lekarz medycyny pracy.

Procedury higieniczne

Zgodnie z art. 16 ust 1- 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r., poz. 1657 z późn. zm.) – osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są obowiązane do wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Procedury te powinny regulować sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzenia dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

Należy podkreślić, że wszystkie sprzęty (narzędzia i materiały), wykorzystywane podczas zabiegów naruszających ciągłość skóry i tkanek, muszą być sterylne.

Na wniosek podmiotu zobowiązanego do wdrożenia i stosowania procedur państwowy powiatowy inspektor sanitarny może zaopiniować te procedury.

Usługi pozamedyczne realizowane w m.in. zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, studiach tatuażu itp.), które przebiegają z naruszeniem ciągłości tkanek ludzkich, co przy braku zachowania odpowiednich procedur higienicznych mogą stanowić zagrożenie w postaci przeniesienia zakażenia drogą krwiopochodną (HBV, HCV, HIV).

Wymagania sanitarno-higieniczne

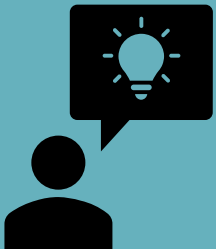
Higiena

W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej istnieje ryzyko przeniesienia zakażenia bakteriami chorobotwórczymi, wszelkimi grzybicami skóry oraz wirusami krwiopochodnymi (HBV, HCV, HIV) i innymi wirusami oraz pasożytami.

Wymienione zakłady/gabinety należy traktować jak typowy gabinet zabiegowy, w którym często wykonuje się zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek, a każdy klient może być potencjalnie zakaźny.

Zakażenie może dotyczyć zarówno klientów jak i pracowników zakładu, ponieważ mikroorganizmy mogą być przenoszone za pośrednictwem nieumytych rąk, niedezynfekowanego lub niewysterylizowanego sprzętu. Drobnie skaleczenia, otarcia skóry, uszkodzenia błony śluzowej, zmiany na skórze mogą wywołać zakażenie.

Podczas wykonywania usług należy przestrzegać higieny osobistej, czystości ubrań ochronnych i bielizny, czystości pomieszczeń, prawidłowej dezynfekcji a jeżeli zachodzi taka potrzeba – sterylizacji stosowanych narzędzi i przedmiotów.

Jeden klient = jeden zabieg = jeden zestaw narzędzi

Wymagania sanitarno-higieniczne

- **Dezynfekcja-(odkażanie) to postępowanie, którego celem jest zniszczenie drobnoustrojów takich jak bakterie i wirusy, szczególnie te chorobotwórcze. Zdezynfekowanie jakiegoś materiału nie jest równoznaczne z jego wyjałowieniem – znaczy to, że dezynfekcja usuwa drobnoustroje, ale nie zawsze usuwa ich formy przetrwalnikowe.**
- Dezynfekcji poddaje się przedmioty oraz powierzchnie, które mogły zostać skażone chorobotwórczymi mikroorganizmami (bakteriami, wirusami, grzybami lub pasożytami).
- Rodzaje preparatów:

do dezynfekcji narzędzi ostrych o szerokim spektrum działania (bakterie, grzyby, wirusy, prątki gruźlicy),

do dezynfekcji powierzchni,

do dezynfekcji rąk i skóry,

do dezynfekcji urządzeń sanitarnych.

- Procesy dezynfekcji przeprowadza się środkami biobójczymi zgodnymi z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz.U. z 2020 r. poz. 24). Na stronie internetowej Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych znajduje się wykaz produktów biobójczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Wymienione środki powinny mieć aktualne terminy ważności i być przechowywane w oryginalnych opakowaniach.
- W przypadku przygotowywania roztworów roboczych w opakowaniach zastępczych, powinna być umieszczona na opakowaniu zastępczym odpowiednia informacja zawierająca nazwę środka, datę sporządzenia, procentowość oraz nazwisko osoby przygotowującej roztwór.
- Za najskuteczniejszą metodę dezynfekcji uważa się dezynfekcje poprzez całkowite zanurzenie narzędzi, przyborów w roztworze.

Wymagania sanitarno-higieniczne

Sterylizacja- jest procesem mającym na celu zabicie wszystkich form drobnoustrojów, w tym także spor (form przetrwalnikowych) bakterii.

- Zgodnie ze stanowiskiem Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny priorytetową i najbardziej skuteczną metodą sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku naruszających ciągłość tkanek jest sterylizacja parą wodną w nadciśnieniu (w autoklawach). Narzędzia wielorazowe stosowane w takich zabiegach jak: *przekłuwanie uszu, cięcia (kolczyk do przekłuwania), tatuowanie (głowice maszynki), makijaż permanentny, elektrokoagulacja, mikrodermabrazja (końcówki), depilacja brwi (pęsety) czy sprzęt fryzjerski typu brzytwy, cążki i frezy do usuwania skóry* potencjalnie mogące naruszyć ciągłość tkanki wymagają sterylizacji.
- Sterylizacja nie ogranicza się tylko do samego zniszczenia drobnoustrojów, ale także do czynności poprzedzających proces oraz czynności następujących po nim.
 - **Zaburzenie cyklu sterylizacyjnego może doprowadzić do użycia niesterylnego narzędzia, a w konsekwencji do zakażenia klienta.**
 - **Należy pamiętać, że jeżeli opakowanie jest uszkodzone to jego zawartość uważa się za niesterylną.**
 - **Systematyczne sprawdzanie dat ważności na wyrobach sterylnych jest obowiązkiem; wysterylizowane pakiety powinny być oznakowane datą sterylizacji/datą ważności – powinno prowadzić się dokumentację potwierdzającą proces sterylizacji.**
 - **Materiały sterylne należy przechowywać w warunkach uniemożliwiających uszkodzenie opakowania, w wydzielonym pomieszczeniu/miejscu, w szczelnie zamykanych szafach lub szufladach.**
- Jedynie narzędzia wykonane z materiałów wrażliwych na wysoką temperaturę powinny być poddawane dezynfekcji wysokiego poziomu przez zastosowanie preparatów o szerokim spektrum działania (grzybobójczym, bakteriobójczym, wirusobójczym, sporobójczym), a sposób stosowania musi być zgodny z informacją zawartą na etykiecie preparatu, lub wyłącznie stosować sprzęt jednorazowego użycia.

Stanowisko Sterylizacji Gabinetowej

Przeprowadzając sterylizację w gabinecie wskazane jest zorganizowanie Stanowiska Sterylizacji Gabinetowej (SSG) w formie ciągu technologicznego, zapewniającego jednokierunkowy ruch postępowy od materiału skażonego do materiału sterylnego.

SSG składa się z następujących elementów, tworząc tzw. ciąg technologiczny

Stanowisko Sterylizacji Gabinetowej umieszcza się w odległości co najmniej 1,5 m od miejsca wykonywania zabiegów z zachowaniem rozdziału czasowego procesów dekontaminacji od świadczonych usług.

Należy dokumentować skuteczność prowadzonych procesów sterylizacji poprzez wykonywanie testów fizycznych (wydruki z autoklawu, zmiana zabarwienia na pakiecie), testów chemicznych (tzw. twindicatorów) do każdego pakietu oraz testów biologicznych (sporale, ampułki) wykonywanych raz na kwartał.

Po wykonaniu testu biologicznego oddaje się go do laboratorium celem przeprowadzenia analizy i otrzymuje się wynik badania laboratoryjnego (badanie skuteczności sterylizacji). **Dokumentację ze sterylizacji należy archiwizować przez 10 lat.**

*blat materiałów skażonych
(blat z wanienką dezynfekcyjną/myjką ultradźwiękową z pokrywą),*

zlew dwukomorowy

*blat materiałów czystych
(suszenie narzędzi, pakietowanie),*

*autoklaw parowy
(rodzaj oraz wielkość zależy od ilości sterylizowanego sprzętu),*

blat/szuflady materiałów sterylnych

oraz umywalka do mycia rąk

W przypadku braku pomieszczenia lub miejsca, w którym można by zapewnić SSG, usługę taką można zlecić firmie zewnętrznej – posiadającej odpowiednie zezwolenia w tym zakresie.

Wymagania sanitarno-higieniczne

Odpady

W gabinecie opracowuje się procedurę postępowania z odpadami.

Odpady powinny być gromadzone w pojemnikach zamykanych, zaopatrzonych w worki foliowe.

Pojemniki, takie umieszcza się w każdym pomieszczeniu gabinetu, w którym są świadczone usługi.

Usuwanie i odbiór odpadów komunalnych należy uregulować stosownymi dokumentami tj. złożonymi deklaracjami lub potwierdzeniem opłaty za odbiór odpadów zawartym np. w umowie za wynajem lokalu.

W przypadku wykonywania w obiekcie zabiegów w trakcie których może dojść bądź dochodzi do przerwania ciągłości tkanki, wytworzone odpady kwalifikowane są do odpadów z kategorii medycznych (o kodzie **18 01 03***) i należy postępować z nimi stosując jako wytyczne rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. 2017 r. poz. 1975).

Oznacza to, iż w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie pojemniki jednorazowego użycia koloru czerwonego, przeznaczone na odpady o ostrych końcach i krawędziach (sztywne, odporne na działanie wilgoci, mechanicznie odporne na przekłucie bądź przecięcie) oraz czerwone worki przeznaczone na odpady niebezpieczne zakaźne o nieostrych końcach i krawędziach.

Wytworzone w gabinecie odpady niebezpieczne zakaźne mogą być przechowywane wyłącznie do 72 godz. Pojemniki oraz worki na odpady należy opisać: nazwą wytwórcy (nazwa gabinetu), kodem odpadu (**180103***), datą i godziną otwarcia pojemnika, datą i godziną zamknięcia pojemnika, nr REGON.

Do czasu przekazania do utylizacji odpady niebezpieczne zakaźne mogą być magazynowane w pomieszczeniach stacjonarnych lub przenośnych urządzeniach chłodniczych przeznaczonych wyłącznie do magazynowania odpadów niebezpiecznych zakaźnych

w temperaturze do 10 °C - nie dłużej niż 30 dni.

Odbiór odpadów o kodzie 18 01 03* powinien być potwierdzony kartą przekazania odpadów oraz wpisem do rejestru prowadzonego przez przedsiębiorcę na podstawie opracowanych procedur

Po każdym usunięciu odpadów niebezpiecznych zakaźnych, pomieszczenie lub urządzenie powinno być poddane dezynfekcji, a następnie umyte.

Wymagania sanitarno-higieniczne

Bielizna i odzież robocza

Czystą bieliznę jednorazowego lub wielorazowego użycia, odzież roboczą lub ochronną przechowuje się w przeznaczonych do tego celu zamykanych szafkach, oddzielnych i odpowiednio oznakowanych.

Rezerwę czystej bielizny jednorazowego lub wielorazowego użycia powinien być w zakładzie w wystarczającej ilości.

Pracownicy powinni nosić czystą odzież roboczą lub ochronną, wykonaną z materiałów umożliwiających jej dezynfekcję.

Po zakończonej usłudze należy na bieżąco posprzątać stanowisko pracy.

Przed każdym klientem należy odpowiednio przygotować stanowisko pracy, w tym wymienić podkłady, zapewnić czyste ręczniki.

W trakcie wykonywania zabiegów należy stosować środki ochrony indywidualnej (rękawiczki, fartuch, gogle, maskę).

Bieliznę jednorazowego użycia należy stosować jednokrotnie, a następnie traktować jako odpad komunalny jeżeli nie jest zanieczyszczona materiałem biologicznym.

W przypadku zanieczyszczenia materiałem biologicznym (np. krew) odpad należy zakwalifikować do kategorii odpadów niebezpiecznych o kodzie 18 01 03 *

Budną bieliznę oraz brudną odzież roboczą lub ochronną, przechowuje się w wydzielonym pomieszczeniu lub miejscu, w przeznaczonych do tego celu zamkniętych i odpowiednio oznakowanych pojemnikach.

Budną bieliznę oraz odzież roboczą lub ochronną usuwa się z zakładu.

Pranie i dezynfekcja brudnej bielizny i odzieży roboczej lub ochronnej powinno odbywać się poza zakładem.

Dopuszcza się pranie i dezynfekcję brudnej bielizny i odzieży roboczej lub ochronnej w gabinecie, jeżeli posiada on odrębne dedykowane do tego celu pomieszczenie, spełniające wymagania określone w przepisach o warunkach technicznych budynków.

Do prania i dezynfekcji brudnej bielizny używa się preparatów zawierających wymagane atesty oraz świadectwa dopuszczenia do użytkowania, potwierdzone przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie.

Bibliografia

1. *Higiena i sterylizacja w branży beauty / Dorota Kalinowska, Martyna Siudak. - Warszawa : PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2020.*
2. *Zakażenia krwiopochodne : profilaktyka / redakcja naukowa Aneta Nitsch-Osuch. - Wydanie I. - Warszawa : PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2020.**
3. *Wysocki M.J.; Zieliński A.; Gierczyński R. red.: Projekt KIK/35 „Zapobieganie zakażeniom HCV” jako przykład zintegrowanych działań w zdrowiu publicznym na rzecz ograniczenia zakażeń krwiopochodnych w Polsce. Totem.com.pl, Inowrocław 2017 (publikacja dostępna na stronie: www.pzh.gov.pl)*
4. *Ciuruś M.: Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia, Instytut Problemów Ochrony Zdrowia, Warszawa 2013*
5. *Grzesiowski P., Kudzia-Karwowska D., Kutrowska E., (red.), Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia, Warszawa, 2017*
6. <https://www.gov.pl/web/gis/glowny-inspektorat-sanitarny>
7. <https://isap.sejm.gov.pl/>